

Михайло Олексійович **ВІННИК**

аспірант, Національна академія внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-1986-0076>

e-mail: vinnik_mikhailo@ukr.net

ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАХОДИ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАВОЛОДІННЯ ТА СВОЄЧАСНОГО ВИЯВЛЕННЯ ГРОШЕЙ, ЦІННОСТЕЙ ТА ІНШОГО МАЙНА НА СТАДІЇ ГОТУВАННЯ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

У статті розглянуто заходи з протидії незаконному заволодінню грошовими коштами, цінностями та іншим майном, на стадії готування вчинення кримінальних правопорушень, а також своєчасного виявлення такого майна. Запропоновано комплекс заходів, які доцільно здійснювати правоохоронним органам на етапі підготовки до вчинення злочину. Особливу увагу приділено практичним аспектам перевірки реєстраційних, податкових, фінансових документів, банківських рахунків та діяльності суб'єктів підконтрольних особам, які готуються вчинити кримінальні правопорушення. Запропоновані заходи можуть бути ефективним інструментом у виявленні злочинних намірів ще на підготовчій стадії.

Ключові слова: попередження заволодіння та виявлення, оперативні підрозділи, слідчі (розшукові) дії, кримінальні правопорушення

ВСТУП

Одним із ключових завдань правоохоронних органів в сучасних умовах є не лише розкриття та розслідування вже вчинених кримінальних правопорушень, а й своєчасне попередження протиправних дій, виявлення осіб, які готують вчинення кримінальних правопорушень, а також виявлення й блокування активів злочинного походження ще на стадії підготовки до їх заволодіння. Особливої актуальності це питання набуває в умовах зростання економічної злочинності, застосування схем із залученням фіктивних суб'єктів господарської діяльності (СГД), фізичних осіб – підприємців (ФОП), підставних осіб, банківських інструментів та інших засобів фінансового маскуванню.

Попередження незаконного заволодіння грошовими коштами, цінностями або іншим майном, що є результатом злочинної діяльності, потребує проведення комплексу превентивних і оперативно-розшукових заходів [1]. Основною метою таких дій є встановлення джерел походження потенційно злочинного майна, обставин його придбання та передачі, а також осіб, яких може бути задіяно в схемах його легалізації чи приховування. Збір відповідної інформації дає змогу не лише своєчасно виявити та ідентифікувати майно, отримане злочинним шляхом або еквівалентне за вартістю, але й запобігти його подальшому переміщенню чи реалізації, а також забезпечити відшкодування завданих збитків.

Ефективна протидія економічним злочинам вимагає від оперативних підрозділів правоохоронних органів [1] активного виявлення фіктивних чи «тіньових» СГД та ФОП, що використовуються особами, які готують вчинення кримінальних правопорушень або їх довіреними особами. У зв'язку з цим особливого значення набувають дії з перевірки фактичної діяльності таких суб'єктів, відповідності поданих документів дійсному стану речей, аналізу фінансових операцій, а також вивчення відкритих даних і реєстрів для виявлення ризикових ознак.

МЕТА статті – розкриття особливостей проведення першочергових заходів з попередження заволодіння та своєчасного виявлення грошей, цінностей та іншого майна на стадії готування вчинення кримінальних правопорушень та вдосконалення законодавства з таких

проблемних питань.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

З урахуванням поставленої мети, специфіки об'єкта та предмета дослідження обрано методологічний інструментарій. Методологічну основу статті становить діалектичний підхід проблематики проведення першочергових заходів з попередження заволодіння та своєчасного виявлення грошей, цінностей та іншого майна на стадії готування вчинення кримінальних правопорушень.

У дослідженні застосовано систему методів наукового пізнання: формальної логіки (абстрагування, аналогія, дедукція, індукція, синтез) для детального з'ясування змісту розглядуваних питань; емпіричний – у проведенні експериментального дослідження й інтерв'ювання експертів; метод системного аналізу – для визначення напрямів запровадження інноваційних підходів до вирішення проблеми; теоретичний – у вивченні наукової та навчально-методичної літератури; моделювання – у дослідженні визначених об'єктів за допомогою моделювання їхніх окремих ознак.

Теоретичним підґрунтям розроблення сучасних методик організаціїно-тактичних засад проведення першочергових заходів з попередження заволодіння та своєчасного виявлення грошей, цінностей та іншого майна, одержаного внаслідок вчинення кримінальних правопорушень, є наукові праці у галузі криміналістики, кримінального процесу й теорії оперативно-розшукової діяльності, зокрема: О.М. Шевчук, В.В. Коваленко, С.І. Мельник, І.О. Петренко, А.В. Лисенко, Р.С. Боднар, В.М. Гриценко, О.Ю. Кузьменко, М.П. Савченко та ін. [2-8].

У працях зазначених науковців увагу приділено автоматизованому скануванню фінансових операцій, проведення аналізу фінансових показників для профілактики правопорушень, створення порталу фінансового моніторингу для зменшення часу виявлення підозрілих операцій, а також алгоритму TRACER для відстеження крипто активів, механізмів «швидкого арешту» рахунків на підставі систем та міжнародних баз даних, а також запровадженню презумпції «кримінального походження» для незаконно здобутого майна.

Однак у вказаних та інших дослідженнях не дослі-

джено питання проведення першочергових заходів з попередження заволодіння та своєчасного виявлення грошей, цінностей та іншого майна, одержаного внаслідок вчинення кримінальних правопорушень.

Відсутність поглибленого комплексного підходу до дослідження проблем зумовила актуальність і вибір автором теми даної наукової статті.

РЕЗУЛЬТАТИ

Рівень злочинності в Україні обумовлює необхідність постійного якісного удосконалення системи боротьби із нею, що, зі свого боку, потребує пошуку нових та підвищення ефективності вже наявних засобів її запобігання. Гарантована Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами охорона власності як державної, так і колективної та приватної, її захист від злочинних, особливо корисливих, посягань була й лишається одним з найважливіших завдань правоохоронних органів України. Так, п. 1 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» передбачено, що підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, зобов'язані у межах своїх повноважень, вживати необхідних оперативно-розшукових заходів з попередження, своєчасного виявлення і припинення кримінальних правопорушень та викриття причин і умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, здійснювати профілактику правопорушень. [1]

З огляду на це питання проведення першочергових заходів з попередження заволодіння та своєчасного виявлення грошей, цінностей та іншого майна, одержаного внаслідок вчинення кримінальних правопорушень, на стадії готування вчинення кримінальних правопорушень є актуальним і потребує постійної уваги та вжиття практичних заходів щодо їх удосконалення.

Ефективними способами протидії на цьому етапі є якісне та своєчасне проведення оперативно-розшукової діяльності в межах оперативно-розшукової справи або слідчих (розшукових) дій в рамках кримінального провадження [1-9].

Так, згідно зі ст. 6 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» однією із підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності є наявність достатньої інформації, одержаної в установленому законом порядку, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про кримінальні правопорушення, що готуються або осіб, які готують вчинення кримінальних правопорушень. [1]

Крім цього, ст. 16 Кримінального кодексу України передбачено, що за готування до кримінального правопорушення настає кримінальна відповідальність за ст. 14 та тією статтею Особливої частини цього кодексу, яка передбачає відповідальність за закінчене кримінальне правопорушення [10].

У зв'язку з цим після заведення оперативно-розшукової справи стосовно осіб, які готують вчинення кримінальних правопорушень, або в разі початку кримінального провадження за готування вчинення кримінального правопорушення, правоохоронним органам слід звернути увагу не тільки на встановлення факту і складу кримінального правопорушення та осіб, які готують його вчинення, а також на предмет та мету вчинення кримінального правопорушення, тобто його економічну вигоду для цих осіб. [1] [9]

Враховуючи вищевикладене, а також аналізуючи досвід наукових досліджень, з метою своєчасного виявлення грошей, цінностей та іншого майна одержаного внаслідок вчинення кримінальних правопорушень, є доцільним (необхідним):

- в разі встановлення осіб, які готують вчинення кримінальних правопорушень, необхідно встановити їх близьких родичів та осіб, з якими особи, які готують вчинення кримінальних правопорушень, перебувають в дружніх чи близьких стосунках (далі – довірені особи);

- з метою контролю раптової зміни (покращення) матеріального становища чи збагачення (появи грошових коштів на рахунках чи в готівковій формі), зібрати про осіб, які готують вчинення кримінальних правопорушень, їх близьких родичів та довірених осіб, всю наявну інформацію з їх матеріального становища (місце реєстрації та фактичного проживання; зареєстроване право власності на нерухоме та рухоме майно; транспортні засоби; номери банківських рахунків та суми наявних грошових коштів на них, банківські установи, в яких вони відкриті; тощо). Частково вказану інформацію можна отримати в офіційних реєстрах та з відкритих джерел інформації. Решту інформації необхідно отримати провівши опитування громадян, а також використовуючи конфіденційне співробітництво [1, 9] та інші джерела інформації і добровільну допомогу громадян;

- офіційне та неофіційне місце роботи осіб, які готують вчинення кримінальних правопорушень, їх близьких родичів та довірених осіб, а також додаткових джерел заробітку, для чого необхідно провести заходи на місці їх проживання, а також профілактичні заходи та опитування громадян;

- чи зареєстровані вони як ФОП;

- чи є вони керівниками або засновниками СГД, для чого необхідно перевірити осіб, які готують вчинення кримінальних правопорушень, в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, ФОП та громадських формувань (Єдиний державний реєстр).

Так, в разі планування особами, які готують вчинення кримінальних правопорушень або їх близькими родичами чи довіреними особами використання СГД в майбутніх схемах заволодіння (привласнення) грошовими коштами, цінностями чи іншим майном, необхідно встановити:

- чи дійсно перебувають СГД за місцем юридичної реєстрації та місцем фактичного здійснення своєї господарської діяльності;

- чи реально здійснюють СГД свою господарську діяльність, особливо ті види діяльності, які зазначено під час реєстрації;

- яку подають звітність СГД (податкову, фінансову, тощо) та чи подана звітність відповідає фактичній діяльності;

- чи є в наявності (власності чи користуванні) техніки, необхідний штат працівників, а також нерухомість та необхідному обсязі обладнання для здійснення відповідного виду господарської діяльності.

Для цього доцільно провести низку перевірочних заходів:

- виїхати на місце юридичної адреси та фактичного здійснення діяльності СГД, провести їх огляд;

- в ході огляду місця проведення діяльності СГД

зафіксувати наявність техніки, транспортних засобів, працівників, які там перебувають;

- провести огляд місця майбутнього виконання робіт чи надання послуг (будівельних, консультативних, тощо);
- встановити наявність чи відсутність ознак діяльності СГД, зазначеної в установчих документах.

Аналогічні перевірочні заходи слід провести до ФОП, яких планують залучити до протиправних дій.

Ефективним отриманням додаткової інформації про СГД (ФОП) є ознайомлення з їх реєстраційними справами, звітністю СГД (ФОП) (податковою, фінансовою, статистичною тощо), в ході чого звернути увагу на таке:

- внесення неправдивих даних в установчі документи про засновників і керівників СГД або про інші обставини;

- реєстрація СГД на підставних осіб (без певного місця проживання, психічно хворих, студентів, людей похилого віку, померлих осіб, іноземців, засуджених, осіб з придбаними, вкраденими або втраченими документами), за підробленими, втраченими, позиченими або викраденими документами, документами померлих осіб, за вигаданою юридичною адресою;

- засновниками СГД є особи, що зареєстровані на тимчасово окупованій території;

- підставні особи, зазначені в якості службових осіб чи засновників СГД, які не мають постійного місця проживання в цьому регіоні, або засновниками є особи, що проживають в регіоні, який відмінний від регіону реєстрації суб'єкта;

- невідповідність юридичної адреси СГД його фактичному місцезнаходженню;

- призначення на посаду керівника реально існуючого громадянина зі специфічним соціальним статусом (малозабезпечені, психічно хворі тощо);

- систематична та регулярна зміна засновників, власників, посадових осіб СГД, відсутність можливості встановлення місця перебування посадових осіб (керівника, головного бухгалтера);

- особи, пов'язані із СГД, зареєстровані або виїжджають до країн, до яких передбачено застосування цільових фінансових санкцій;

- відсутність у відкритих джерелах інформації про характер та види діяльності компанії;

- відсутність даних про реєстрацію СГД в державних органах, в яких реєстрація в якості платника податків і зборів є обов'язковою;

- затримка з перерахуванням внесків до статутного фонду СГД, відсутність мінімального розміру статутного капіталу і власного майна;

- незначний розмір статутного капіталу СГД;

- реєстрація СГД безпосередньо перед надходженням великих сум грошей на його банківський рахунок;

- підроблення документів, які були використані при придбанні чи створенні СГД;

- укладання угод економічно невігідних та нелогічних із господарської точки зору;

- назви СГД подібні до назв відомих брендів або державних підприємств;

- проведення статутної діяльності в мінімальному обсязі або відсутність ознак такої діяльності;

- зареєстрована статутна діяльність не відповідає фактичним можливостям СГД щодо виробництва

продукції чи надання послуг у зв'язку із відсутністю необхідних умов для здійснення такої діяльності: складських і виробничих приміщень, необхідної техніки, матеріальної бази, штату працівників тощо;

- мінімальна кількість співробітників СГД за умови, що згідно статуту діяльність вимагає наявності більшого штату, в тому числі із видами діяльності зі спеціальними дозволами (ліцензіями) чи зі спеціальною освітою;

- у штаті наявні лише керівні посади;

- засновником, керівником та бухгалтером СГД виступає одна особа (одноосібний засновницько-посадовий склад);

- перед одержанням кредиту чи укладанням угоди на велику суму відбуваються серйозні кадрові зміни чи істотні зміни у складі засновників, власників, акціонерів, адміністрації комерційного підприємства;

- відсутність можливості визначення місця перебування офісу СГД (де фактично працюють співробітники);

- реєстрація офісу СГД за місцем масової реєстрації подібних суб'єктів;

- адреси реєстрації СГД (учасників операцій) співпадають;

- договір оренди реєстрації чи фактичного місця здійснення господарської діяльності не продовжено чи розірвано, майно СГД розпродано;

- здійснення новоствореними СГД («одноденки», «ями», «метелики») своєї діяльності у короткий термін (у межах одного податкового періоду, що унеможливує чи ускладнює контролю за їх діяльністю);

- подання СГД податкової звітності з мінімальним обсягом доходів або зі значними доходами, але незначною сумою сплачених податків;

- громадяни України, які пов'язані з керівниками державних підприємств чи національними публічними діячами є кінцевими бенефіціарними власниками, підписантами компаній-нерезидентів. [11]

Крім цього, для розуміння злочинних намірів осіб, які готують вчинення кримінальних правопорушень та можливих майбутніх способів заволодіння грошовими коштами, цінностями та іншим майном, необхідно встановити номери рахунків СГД (ФОП) і банківські установи в яких вони відкриті, а також ознайомитись з банківськими та кредитними справами СГД (ФОП), в ході чого звернути увагу на:

- занадто великий обсяг фінансових операцій на банківських рахунках СГД (ФОП), які лише нещодавно зареєструвались чи навпаки відсутність руху коштів на їх банківських рахунках;

- збільшення статутного капіталу СГД, отримання і надання фінансової допомоги у великих обсягах;

- внесення готівки на рахунки/зняття готівки в особливо великих розмірах без надання підтверджувальних документів;

- занадто великий обсяг готівки отриманої від комерційної діяльності, яка не притаманна інтенсивності операцій з готівкою;

- збільшення зазвичай наприкінці тижня добового обігу коштів;

- списання з рахунку СГД (ФОП) коштів у готівковій формі, яке не пов'язане з характером його діяльності;

– проведення багатосторонніх розрахунків і платежів з великою кількістю учасників таких операцій, які територіально розташовані в різних регіонах або зареєстровані за однією адресою;

– велика кількість контрагентів, які переказують грошові кошти на рахунки СГД (ФОП) з призначеннями, які не відповідають видам їх діяльності;

– занадто тривалі затримки з розрахунку за виконані роботи чи отриману продукцію з поверненням кредиту або виплатою його процентів, систематичне та регулярне направлення листів з проханням про продовження (продлонгацію) договору (угоди), наявні пропозиції укласти договір (угоду) про постачання нової, більшої за обсягами, партії продукції, без проведення повного розрахунку за вже отриману продукцію;

– небажання та ухилення від спілкування та зустрічей з представниками кредитора;

– ігнорування та не надсилання відповідей на листи, телеграми і факси;

– вигадування різноманітних приводів та створення перешкод в одержанні необхідної документації, інспектуванні кредитором об'єктів, які його цікавлять;

– підозрілі та необгрунтовані зняття з рахунку або зарахування на рахунок СГД грошових коштів тоді, коли це відповідає характеру його діяльності;

– списання коштів на сумнівні та недоцільні витрати, в занадто великих розмірах списання;

– різке збільшення суми грошових коштів на банківському рахунку за короткий проміжок часу;

– часті та безпідставні перекази грошових коштів за кордон і надходження грошових коштів із-за кордону, без відповідних документів (зовнішньоекономічних договорів тощо);

– регулярні перекази грошових коштів з банківського рахунку СГД на рахунки фізичних осіб (зокрема приватних підприємців), за безтоварні операції (надані послуги, виконані роботи тощо);

– проведення авансових платежів іншим СГД (ФОП) у великих розмірах за нібито поставлені товари, надані послуги;

– акумулювання великих грошових сум на рахунках СГД (ФОП) та їх переказ в інші банки (віялові операції);

– безпідставна і тривала відсутність здійснення господарської діяльності СГД (ФОП) протягом великого проміжку часу («сплячий режим»);

– проведення передплати за товари (послугу), які не поставляються (не надаються) (безтоварні операції);

– оплата за послуги (роботи), вартість яких складно визначити [12].

Поряд з вищевказаними першочерговими заходами, також доцільно перевірити осіб, які готують вчинення кримінальних правопорушень, їх близьких родичів та довірених осіб, а також СГД (ФОП), їх засновників, керівників та кінцевих бенефіціарних власників у відкритих джерелах, зокрема:

– в реєстрі судових рішень стосовно наявності судових спорів, чи рішень з них, стягнення грошових коштів, визнання банкрутами чи відкриття справ про санацію тощо;

– в реєстрі виконавчих проваджень стосовно наявності боргових зобов'язань;

– про участі у проведенні тендерів чи інших публічних закупівлях;

– на наявність (відсутність) спеціальних дозволів (ліцензій) на ті види діяльності, які їх потребують, а також документів, які підтверджують спеціальні знання чи навички працівників СГД (ФОП). Крім цього, слід перевірити достовірність поданої СГД (ФОП) інформації та документів, які стали підставою для видачі спеціальних дозволів (ліцензій), їх відповідність фактичним даним та реальній діяльності СГД (ФОП) (чи реально працює працівники зі спеціальними знаннями, навичками, стажем роботи та відповідною освітою у СГД (ФОП), чи наявна необхідна спеціальна техніка та обладнання тощо).

В подальшому попередження заволодіння та своєчасне виявлення грошей, цінностей та іншого майна на стадії готування вчинення кримінальних правопорушень передбачає збір інформації про їх вартість та обставини, за яких їх придбано і передано, а також інших відомостей, що дають змогу їх знайти та ідентифікувати: вони є результатами протиправної діяльності чи співрозмірні за їх вартістю, або стосовно яких є підстави вважати, що вони отримані злочинним шляхом; вони не могли бути придбані законним шляхом; їх можна використати для забезпечення цивільного позову та відшкодування завданих збитків. Ефективним способом виявлення активів, одержаних протиправним шляхом, є встановлення розбіжності між витратами та отриманими доходами: суттєве перевищення витрат над доходами свідчить про необхідність встановлення джерел походження надлишкових доходів. Різниця між витратами та доходами встановлюється в ході проведення фінансового профілювання (financial profiling) [13]. Однак в цій статті ми не будемо зупинятись на його огляді.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи вищесказане, слід зазначити, що у статті запропоновано порядок проведення першочергових заходів з попередження заволодіння та своєчасного виявлення грошей, цінностей та іншого майна на стадії готування вчинення кримінальних правопорушень.

Зокрема, наявні заходи необхідно доповнити проведенням аналізу зібраної інформації та отриманих даних (контент-аналіз) з метою формування об'єктивних та обгрунтованих висновків про наявність або відсутність обставин можливого вчинення злочину чи готування його вчинення, встановлення або спростування наявності всіх ознак та складу правопорушення у діянні особи чи групи осіб, а також підстав для заведення оперативно-розшукової справи чи відкриття кримінального провадження на стадії готування вчинення кримінальних правопорушень.

Одним зі шляхів вирішення зазначених проблем є внесення змін до чинного законодавства, насамперед до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та Кримінального процесуального кодексу України, про розширення повноваження оперативних підрозділів в частині виявлення та розшуку грошей, цінностей та іншого майна одержаного внаслідок вчинення кримінальних правопорушень у проведенні оперативно-розшукової діяльності та вдосконалення порядку проведення слідчих (розшукових) дій, з метою полегшення попередження заволодіння та своєчасного їх виявлення.

Список використаних джерел

1. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
2. Шевчук О.М., Коваленко В.В. Превентивні механізми запобігання відмиванню коштів в Україні: цифрові інструменти та правові інновації. *Ліга-Прес*. 2023. С. 78-93.
3. Мельник С.І. Криміналістичні аспекти попередження заволодіння майном на стадії підготовки злочину. *Фенікс*. 2024. С. 45-58.
4. Петренко І.О. Е-моніторинг фінансових операцій як інструмент попередження кримінального заволодіння майном. *Вісник Асоціації кримінального права*. Харків, 2024. №1. С. 34-45.
5. Лисенко А.В., Боднар Р.С. Використання блокчейн-технологій для профілактики криптовалютних злочинів. *Кибербезпека: правові аспекти*. 2023. №4. С. 67-78.
6. Гриценко В.М. Першочергові заходи правоохоронних органів при виявленні ознак незаконного збагачення. *Право і безпека*. 2022. №3. С. 24-37.
7. Кузьменко О.Ю. Фінансова безпека в умовах гібридної війни. *Проактивні заходи НАЗК та НБУ у сфері запобігання легалізації кримінальних доходів*: матеріали міжнар. конф., 25 жовтня 2023 р. Київ: Нац. академія внутр. справ. 2023. 73 с.
8. Савченко М.П. Антикорупційні стратегії XXI століття. *Міжнародний досвід превентивного заморожування активів (США, ЄС) для України*: матеріали форуму, 18 січня 2024 р. Львів: Львівськ. держ. універ. внутр. справ. 2024. с. 91-102.
9. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
10. Кримінальний кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
11. Типології легалізації злочинних коштів в Україні в 2004-2005 роках, Наказ Держфінмоніторингу України від 27.12.2005 № 249 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0249387-05?find=1&text#Text>
12. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом в 2005-2006 роках, Наказ Держфінмоніторингу України від 22.12.2006 № 265 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0265387-06?find=1&text#Text>
13. Герасименко Л.В., Тихонова О.В., Тацієнко В.В., Кржечковскіс І. Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з обігом активів, одержаних злочинним шляхом. Київ, 2023. 38 с.

References

1. On operational and investigative activities: Law of Ukraine dated 18.02.1992 No. 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (in Ukrainian).
2. Shevchuk O.M., Kovalenko V.V. Preventive mechanisms for preventing money laundering in Ukraine: digital tools and legal innovations. *Liga-Press*. 2023. pp. 78-93. (in Ukrainian).
3. Melnyk S.I. Forensic aspects of preventing property seizure at the stage of preparation of a crime. *Phoenix*. 2024. pp. 45-58. (in Ukrainian).
4. Petrenko I.O. E-monitoring of financial transactions as a tool for preventing criminal appropriation of property. *Bulletin of the Criminal Law Association*. Kharkiv, 2024. No. 1. pp. 34-45. (in Ukrainian).
5. Lysenko A.V., Bodnar R.S. Using blockchain technologies to prevent cryptocurrency crimes. *Cybersecurity: legal aspects*. 2023. No. 4. pp. 67-78. (in Ukrainian).
6. Hrytsenko V.M. Priority measures of law enforcement agencies when detecting signs of illicit enrichment. *Law and Security*. 2022. No. 3. pp. 24-37. (in Ukrainian).
7. Kuzmenko O.Yu. Financial security in the context of hybrid war. *Proactive measures of the NACP and the NBU in the field of preventing the legalization of criminal proceeds*: materials of the international conference, October 25, 2023. Kyiv: National Academy of Internal Affairs. 2023. 73 p. (in Ukrainian)
8. Savchenko M.P. Anti-corruption strategies of the 21st century. *International experience of preventive freezing of assets (USA, EU) for Ukraine*: forum materials, January 18, 2024. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 2024. 91-102 p. (in Ukrainian).
9. Criminal Procedure Code of Ukraine: Code of Ukraine; Law, Code of 13.04.2012 No. 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (in Ukrainian).
10. Criminal Code of Ukraine: Code of Ukraine; Law, Code of 05.04.2001 No. 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (in Ukrainian).
11. Typologies of money laundering in Ukraine in 2004-2005, Order of the State Financial Monitoring Service of Ukraine dated 27.12.2005 No. 249 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0249387-05?find=1&text#Text> (in Ukrainian).
12. Typologies of legalization (laundering) of proceeds from crime in 2005-2006, Order of the State Financial Monitoring Service of Ukraine dated 22.12.2006 No. 265 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0265387-06?find=1&text#Text> (in Ukrainian).
13. Herasymenko L.V., Tikhonova O.V., Tatsienko V.V., Krzhechkovskis I. Investigation of criminal offenses related to the circulation of assets obtained by crime. Kyiv, 2023. 38 p. (in Ukrainian).

Mykhailo VINNYK

postgraduate student, National Academy of Internal Affairs

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-1986-0076>

e-mail: vinnik_mikhaylo@ukr.net

PRIORITY MEASURES TO PREVENT THE APPROPRIATION AND TIMELY DETECTION OF MONEY, VALUABLES AND OTHER PROPERTY OBTAINED AS A RESULT OF CRIMINAL OFFENSES

The paper considers measures to counter the illegal appropriation of funds, valuables and other property, at the stage of preparing to commit criminal offenses, as well as the timely detection of such property. A set of measures that should be carried out by law enforcement agencies at the stage of preparation for committing a crime is proposed. Methodological approaches to the timely detection and prevention of the use of economic entities (EEAs) in criminal schemes have been systematized. The paper examines in detail indicators of suspicious activity of EEAs and individual entrepreneurs, in particular signs of "fictitious" enterprises created to legalize criminal proceeds. Particular attention is paid to the analysis of registration data, financial statements, and banking transactions as the main sources of information for identifying illegal intentions. Particular attention is paid to the practical aspects of checking registration, tax, financial documents, bank accounts and the activities of entities controlled by the defendants. A set of verification measures aimed at establishing the reality of economic activity is proposed, including an inspection of the places of registration and actual implementation of activities, an analysis of the personnel and material and technical base of enterprises. The issue of monitoring financial operations and identifying suspicious banking transactions is separately highlighted. The scientific novelty of the study lies in the development of a systematic approach to preliminary verification of operational information at the stage of preparatory actions of potential criminals, including methods for establishing connections between the suspects, their close relatives and trusted persons, as well as monitoring changes in their financial situation. The practical significance of the work is determined by the possibility of using the proposed methodological recommendations by law enforcement agencies to increase the efficiency of detecting and stopping economic crimes at the early stages of their preparation.

Keywords: seizure prevention and detection, operational units, investigative (search) actions, criminal offenses